



# Türkiye'nin YPG ile Mücadelede Seçenekleri

Türkiye'nin IŞİD ile mücadelesinin bitip sıranın Münbiç'te PKK/YPG ile mücadeleye geldiği noktada hem ABD hem de Rusya örgüte koruma kalkanı oluşturdu ve bu da Fırat Kalkanı'nın askerî aşamasının en azından şimdilik sonlanmasına neden oldu. Türkiye bu noktadan itibaren Fırat Kalkanı bölgesinde istikrar ve düzenin sağlanmasına odaklanmaya başladı.

**Oytun ORHAN**

**U**zunca bir süredir Türkiye'nin Suriye'de önceliği terörle mücadele ve sınır güvenliğinin sağlanması. Türkiye'nin terörle mücadelesinde ise PKK/YPG ve IŞİD öne çıkıyor. Temmuz 2017 içinde gerçekleştirilen Fırat Kalkanı Harekâtı bu tehditleri bertaraf etmeye dönük olarak başlatılmıştı. Operasyonun ilk hedefi IŞİD'i Türkiye sınırlarından uzaklaştırarak Türkiye'yi vurma ve Türkiye içinde terör eylemi gerçekleştirebilme imkânlarını elinden almaktı. Son olarak el-Bab'ın ele geçirilmesi ile IŞİD'in Türkiye ile sınır paylaşımına son verildi ve ilk hedefe ulaşıldı.

Operasyonun ikinci ve oluşturduğu tehdidin daha büyük olması nedeniyle kritik hedefi ise PKK/YPG'nin Kuzey Suriye'de daha fazla ilerlemesini engellemek ve sonraki aşamada kontrol ettiği alanlarda varlığına son vermektir. el-Bab'ın ele geçirilmesi ile PKK/YPG'nin ABD desteği altında Afrin'e

ulaşma hayali sona erdirildi. Ancak Türkiye'nin IŞİD ile mücadelesinin bitip sıranın Münbiç'te PKK/YPG ile mücadeleye geldiği noktada hem ABD hem de Rusya örgüte koruma kalkanı oluşturdu ve bu da Fırat Kalkanı'nın askerî aşamasının en azından şimdilik sonlanmasına neden oldu. Türkiye bu noktadan itibaren Fırat Kalkanı bölgesinde istikrar ve düzenin sağlanmasına odaklanmaya başladı. Buna dönük olarak Türk kamu ve sivil kurumlarının Fırat Kalkanı bölgesinde artan faaliyetlerine şahit olduk. Eğitim, sağlık, belediyeçilik ve yeni yerleşimler ile sosyal alanların inşası konusunda adımlar atıldı. Türkiye açısından coğrafi olarak küçük, ama stratejik öneme sahip olan bölgenin istikrar ve refahı her şeyden önce Türkiye'nin güvenliği anlamına geliyordu. Ayrıca burada kurulacak sivil yönetim modelinin başarısı Türkiye'nin ileriki dönemlerde diğer alanlara dönük ilgi ve harekâtlarının başarısı ve meşruiyeti açısından da kritik önemdeydi. Zira ifade edildiği üzere Fırat Kalkanı birçok amaca hizmet etmekle birlikte Suriye'nin kuzeyinde tehditlerin henüz bertaraf edilemediği, tersine PKK/YPG'nin giderek artan bir baş ağrısına dönüştüğü görülmekte. Türkiye buna dönük olarak Fırat Kalkanı bölgesinde askerî hazırlıklarına devam ediyor. Fırat Kalkanı güçleri Özgür Suriye Ordusu'na (ÖSO) bağlı birliklerden oluşuyor ve ÖSO'nun geçmişten bu yana kendi içinde koordinasyon sorunu yaşadığı biliniyor. Türkiye bu sorunu aşabilmek için bu birliklerin önemli bir kısmını "Ulusal Ordu" adı altında daha profesyonel ve düzenli ordu şeklinde örgütlemeye çalışıyor. Bu yapının başarılı olması, öncelikle Fırat Kalkanı bölgesinin güvenliğini

garanti altına almak anlamına gelecek. Ayrıca Ulusal Ordu'nun sonraki aşamada PKK/YPG ile mücadelede ve Suriye krizinin siyasi çözümü aşamasında Türkiye'nin elindeki kozlardan biri olacağını

IŞİD ile mücadelenin sürdüğü bir ortamda, ABD Türkiye'nin PKK/YPG'ye dönük askerî müdahaleleri konusunda aşırı hassas. Türkiye'nin Münbiç'e yöneleceği açıklamasını takiben PKK/YPG ABD'yi "eğer beni Münbiç'te korumazsan Rakka operasyonuna katılmam" şantajıyla ikna etmişti. Bunu takiben ABD ordusuna bağlı güçler Münbiç'in kuzeyinde yerleşerek örgüte koruma kalkanı oluşturmuştu. Rakka şehir merkezinde operasyonların başladığı bir ortamda Türkiye'nin IŞİD ile mücadelenin altını oyacak biçimde askerî bir girişimde bulunması beklenmiyor. Ancak bu durum Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Trump ile görüşmesinde ifade ettiği üzere örgütün hedef alınmayacağı anlamına gelmiyor. Türkiye her halükârda PKK/YPG ile mücadele için uygun şartların oluşmasını bekleyecek ve bu noktada tereddüt etmeden müdahalede bulunacaktır. ABD'nin yanı sıra Rusya da Türkiye'nin niyetlerine güvenmemesi, Kürt kartını kaybetmemek ve en önemlisi Suriye'de esas müttefiki Rejim'in YPG bölgelerine ileriki aşamalarda geri dönme ihtimalini korumak için ABD'ye paralel Münbiç ve Afrin'de PKK/YPG'yi koruma altına almıştır.

Bu yeni askerî durum Türkiye'nin Suriye'de YPG ile mücadelesini sınırlamakta. Türkiye Nisan 2017 ayı sonunda YPG kontrolü altındaki Karaçok'ta olduğu üzere hava saldırıları gerçekleştirebilmekte

ancak bunlar da taktik düzeyde sonuç vermektedir. Bu şartlar altında Türkiye'nin önümüzdeki dönemde YPG ile mücadelesinde kabaca 3 alternatiften birini takip etme ihtimalinden bahsedilebilir.

Türkiye için ilk seçenek ABD ve Rusya itirazlarına ve korumasına rağmen YPG'nin kara operasyonları dâhil olmak üzere askerî olarak hedef alınmasıdır. Buna dönük olarak iddialar Türk basınında gündeme gelmiştir. Hem Suriye'de hem de Irak'ta Sincar'a dönük kara operasyonlarının masada olduğu, Türkiye'nin Suriye ve Irak sınırı boyunca 4 farklı noktadan Fırat Kalkanı benzeri operasyonlar başatabileceği ihtimali tartışılmıştır. Hatta kimi kesimler "Kıbrıs Barış Harekâtı" nı örnek vererek Türkiye'nin ABD'ye rağmen ve olası maliyetleri göze alarak tek taraflı bir harekât tarzı benimsemesini savunmuştur. Bu ihtimal muhtemelen planlamalar arasında olmakla birlikte gerçekleşme ihtimali düşük bir seçenektir. Zira IŞİD ile mücadelenin Rakka ve Musul operasyonları nedeniyle en kritik noktada olduğu bir dönemde Türkiye'nin başlatacağı askerî harekât dünya kamuoyu tarafından da tepkiyle karşılanabilir. Bunun da ötesinde Türkiye böyle bir müdahalenin yaratacağı askerî maliyetleri bu aşamada göze almak istemeyebilir. Zira Suriye sahası son derece karışık ve bu adım Türkiye'nin ABD ve Rusya ile doğrudan karşı karşıya gelmesi anlamına gelebilir.

Türkiye'nin YPG ile mücadele alternatifleri arasında yer alan ve daha muhtemel olan harekât tarzı ise uzun süreli mücadeledir. Bu seçeneğe göre Türkiye doğrudan kapsamlı bir kara operasyonu gerçekleştirmez ancak şartların elverdiği

her ortamda YPG'yi doğrudan ya da müttefikleri vasıtasıyla hedef alabilir. Karaçok benzeri taktik hava saldırıları olabilir. ABD'nin IŞİD ile mücadele sonrası YPG'ye ilgisinin azalması, Rusya'nın PYD/YPG üzerinde Esad rejimi ile anlaşması baskısını artırması ve PYD'nin buna direnmesi ile Rus korumasının zayıflaması/kalkması gibi durumlarda Türkiye'nin eli rahatlayabilir. Aynı şekilde PYD'nin ABD ile askerî angajmanını ve ittifakını giderek derinleştirilmesi, bu örgütün İran, Rusya ve Esad rejimi ile iş birliğini sürdürülemez hale getirebilir. Bu durumda PYD/PKK bugüne kadar "başarı" ile devam ettiği denge siyasetini sürdüremez ve bloklar arasında bir tercihe zorlanabilir. Bu açık tercihi yapması durumunda da onu hedef almaya bekleyen çok sayıda yerel ve bölgesel aktör olacaktır. Türkiye'nin Fırat Kalkanı bölgesinde desteklediği ÖSO unsurları ve başarılı olması beklenen Ulusal Ordu da uzun vadede Afrin ve Münbiç gibi bölgelerde YPG/PKK ile mücadelede Türkiye'nin müttefiki olabilir. Türkiye bu seçeneği kullanarak kendisine rağmen bir düzen kurmanın ne kadar maliyetli, hatta mümkünse imkânsız olduğunu, kendi güvenliğinin dikkate alınmadığı bir ortamda hiçbir aktörün güvende olmadığını göstermeye çalışacaktır.

Türkiye'de çok cılız bir şekilde olsa da dile getirilen bir diğer mücadele yöntemi ise PYD/YPG bölgelerini askerî olarak hedef almaktan ziyade bu bölgeyi ekonomik ve diplomatik baskı araçlarını kullanarak "dönüştürmek" ve PYD/YPG'nin PKK ile olan bağına olabildiğince kopartmaya çalışmaktır. Bu düşünceyi savunanların

temel varsayımı Suriye'de bölünmenin kaçınılmaz olduğu ve Türkiye'nin bu gerçeklik üzerinden politika oluşturması gerektiğidir. Eğer Türkiye uygun araçları doğru şekilde kullanabilirse uzun vadede aynen şu anda Irak Kürt Bölgesel Yönetimi ile olduğu gibi iyi ilişkiler kurulabilir ve bu bölge tehdit kaynağı olmaktan ziyade fırsata dönüştürülebilir. Yine bu düşünceyi savunanlara göre PYD siyasi statü kazandığı zaman rasyonel hareket etmek durumunda kalacaktır ve ticaret yapabileceği tek coğrafya Türkiye'dir. Bu yapı istikrarlı bir şekilde yaşamak açısından da Türkiye'ye bağımlı olacaktır. Bu düşüncedekiler muhtemelen, Türkiye'nin PYD/YPG içindeki PKK unsurlarını temizleme, ABD'yi YPG üzerindeki etkisini bu yönde kullanmaya zorlama, Suriye Kürt siyaseti içinde zaten var olan çeşitliliğin hayata geçmesi yönünde baskı uygulama, PYD dışı Suriye Kürt partilerine destek verme, KDP'nin Suriye'de etkili olma çabalarına destek verme gibi araçların kullanılmasını önermektedir. Ancak bu noktada en büyük sorun şu olacaktır. "PYD/YPG sınır aşan hedefleri olmayan rasyonel bir aktöre dönüştürülebilir mi yoksa PKK tersine PYD/YPG'yi kendi ideolojisi ve hedeflerinin bir aracına mı dönüştürür? Gerçekten de PYD/YPG içinde Suriyeli bir örgüt olmayı, PKK'nın bölgesel hedefleri için kendilerini kurban etmemeyi savunan kesimler olabilir. Ancak halihazırda PYD/YPG yapısının tüm karar alma mekanizmaları PKK'lılar tarafından kontrol edilmektedir. Karaçok saldırısı sonrası ABD'li askerler ile birlikte bölgeyi gezen ve fotoğraf veren YPG'liler PKK'nın Suriye'deki uzantısı değil, bizzat Kandil'den gelerek YPG'de

**Rakka şehir merkezinde operasyonların başladığı bir ortamda Türkiye'nin IŞİD ile mücadelenin altını oyacak biçimde askerî bir girişimde bulunması beklenmiyor.**

sorumluluk üstlenmiş kişilerdir. Dolayısıyla bu ortamda yukarıda sorulan sorunun yanıtı muhtemelen PKK'nın YPG'yi dönüştüreceği şeklindedir.

Türkiye algısına göre Suriye'nin kuzeyinde PKK kontrolünde ortaya çıkacak siyasi/askerî yapı kendi yaşamsal çıkarlarını kritik biçimde tehdit edecektir. Bu nedenle Suriye'de YPG ile mücadele Türkiye açısından bir tercih değil zorunluluktur. Ancak bu mücadelenin nasıl yapılacağına ilişkin farklı görüşlerin olduğu görülmekte. Yazıda belirtilen mücadele seçeneklerinden ilk ikisi mevcut durumu geçici kabul ederek onu yok etme ya da yaşatmama düşüncesine dayanmakta. Üçüncü seçenekte ise "gerçekliği" kabul edip ona göre pozisyon almak önerilmektedir. Bu seçeneğin bahsedilen zorluklarından dolayı uygulanmasının mevcut aşamada mümkün olmadığı ve muhtemelen diğer seçeneklerin kullanılabilirliği söylenebilir. Bu da ABD'nin PYD/YPG'yi dayatmaya devam etmesi durumunda istikrarsızlığın süreceği anlamına geliyor. ○

*ORSAM Araştırmacısı*